

van zijn werk te verklaren is. Dit was onder deze omstandigheden — alle richting in de beeldhouwkunst was in dezen tijd zoek — een zeer juist en begrijpelijk standpunt. — In Mendes da Costa's werk ontdekken wij de merkbaar bewuste bedoeling van stijl. Dit ideëel willen was voor de voorgaande generatie zeer vooruitstrevend te noemen. — Zij worden gevolgd door een heele phalanx van jonge beeldhouwers, zoodat men thans zonder overdrijving kan spreken van een bloei der beeldhouwkunst, zoo algemeen als zij in Holland nog nimmer bereikte. Deze periode vond niet als de negentiende-eeuwsche Hollandsche schilderschool, rijke vaderlandsche tradities voort te zetten, zij was, behalve op zichzelf, aangevoelen op uitheemsche voorbeelden, welke te kiezen haar vergemakkelijkt werd door de moderne communicatiemiddelen. Haar ontwikkelingsgang loopt eerder parallel met die der moderne schilderkunst, althans in zoover dat zij evenals deze een meer internationaal karakter draagt, in tegenstelling met onze negentiende-eeuwsche schilderkunst, die niet in de laatste plaats door haar nationaal accent de aandacht van het buitenland had.

* * *

In den zoogenaamden „paragone”, den wedstrijd tusschen de schilderkunst en de overige kunsten, waaronder de beeldhouwkunst, welke als inleiding tot het schildersboek aan het hoofd van het eigenlijke tractaat geplaatst is, geeft Leonardo da Vinci een persoonsbeschrijving van den beeldhouwer, die, tengevolge van het zweet, dat bij het slechts spierkracht en hamerslagen vereischende weghouwen van de overbodige steen voortgebracht wordt en dat zich met het stof tot vuil vermengt, heelemaal smerig in 't gezicht en met marmerstof ingepoederd is, zoodat hij er als een bakker uitziet; hij is van onder tot boven met marmergruis overdekt, alsof het op z'n rug gesneeuwd heeft. Dit signalement is niet zonder overdrijving: Johan Polet althans ziet er niet uit als een bakker; wellicht dat de werkman, die hem, toen hij er met zijn „boucharde” (een stalen hamer met getand oppervlak) op lostrok, zoodat de stukken hem langs de ooren vlogen, voor „Dempsey” schold, hem juister naam gaf: een worstelaar met de engel, die hij niet loslaat, tenzij deze hem zegent! Leonardo's bewering, dat 's beeldhouwers behuizing vol steengruis en stof is, stemt meer met de waarheid overeen. Polet's atelier is aan den zelfkant der stad, waar men naast nieuwe buurten nog schilderachtige gevallen ziet, die Jongkind bekoord zouden hebben; in een wijk, waar, evenals in de middeleeuwen, leden van dezelfde gilden, hier steen- en beeldhouwers, broederlijk samenwonen. Het prettigste van een museumbezoek, schreef Van Deyssel eens, is het tweede ontbijt, dat er op volgt.